ROCZNIKI POLSKIEGO TOWARZYSTWA MATEMATYCZNEGO
Seria II: WIADOMOŚCI MATEMATYCZNE VIII (1965)

wmptm 1897

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

T. Iwiński (Warszawa)

60-lecie pracy naukowej Profesora Wacława Sierpińskiego

Polskie Towarzystwo Matematyczne uczciło 60-lecie nieprzerwanej, twórczej działalności Profesora Wacława Sierpińskiego. Walne Zgromadzenie delegatów PTM na posiedzeniu w dniu 20 czerwca 1964 r. nadało prof. W. Sierpińskiemu godność członka honorowego PTM, a powołany przez Zarząd Główny Komitet pod przewodnictwem prof. dra Kazimierza Kuratowskiego zorganizował uroczystą akademię jubileuszową.

Uroczystość jubileuszowa odbyła się 21 czerwca 1964 r. w Pałacu Staszica w Warszawie. Udział w niej wzięli przedstawiciele najwyższych władz państwowych, Prezydium PAN, Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwa Oświaty, ambasadorzy i członkowie korpusu dyplomatycznego, przedstawiciele akademii zagranicznych, rektorzy, profesorowie, koledzy, rodzina Jubilata i licznie zgromadzona publiczność.

Akademię otworzył i przewodniczył jej prof. K. Kuratowski. Przypominając, że działalność naukową prof. W. Sierpińskiego rozpoczęła praca dyplomowa napisana 60 lat temu na Uniwersytecie Warszawskim, prof. K. Kuratowski scharakteryzował działalność naukową Jubilata. Liczba prac prof. Sierpińskiego jest imponująca i wynosi około 700 pozycji. Zawierają one podstawowe wyniki, które weszły trwale do nauki i zapoczątkowały nowe kierunki badań oraz pobudziły młodych matematyków do samodzielnych dociekań. Te walory pracy naukowej oraz bezpośredni wpływ prof. Sierpińskiego zdecydowały o ogromnej roli, jaką odegrał i odgrywa dla rozwoju matematyki.

Prezes PTM, prof. F. Leja, w imieniu Towarzystwa i ogółu matematyków polskich złożył hołd zasługom prof. Sierpińskiego. Podkreślił, że jubileusz Profesora jest równocześnie świętem nauki polskiej, następnie przypomniał Jego pracę na trzech uniwersytetach polskich i w szczególności Jego związki z Uniwersytetem Jagiellońskim. Wykonując uchwałę Walnego Zgromadzenia PTM, wręczył prof. Sierpińskiemu dyplom członka honorowego.

Prof. R. Sikorski odczytał list Prezydium PAN, podpisany przez prezesa prof. J. Groszkowskiego, wiceprezesa prof. K. Kuratowskiego i sekretarza naukowego prof. H. Jabłońskiego. W liście tym Prezydium

PAN złożyło hołd Nestorowi matematyków polskich oraz podniosło Jego rolę jako nauczyciela, wychowawcy i mistrza trzech pokoleń, współtwórcy polskiej szkoły matematycznej, od wielu lat duchowego i intelektualnego przywódcy tej szkoły, którego trud naukowy i wychowawczy przyczynił się do utrzymania w świecie pozycji matematyki polskiej, mimo spustoszeń, jakie przyniosły dwie wojny światowe, a liczne prace wzbogaciły naukę. List Prezydium PAN omówił rolę czasopisma „Fundamenta Mathematicae", którego współzałożycielem był prof. Sierpiński, wymienia zasługi Jubilata w zakresie podstaw matematyki, teorii funkcji zmiennej rzeczywistej, topologii i teorii liczb, międzynarodowy zasięg tych osiągnięć i z tym łączące się rozsławienie matematyki polskiej.

Prof. R. Sikorski odczytał również list ministra H. Golańskiego, w którym minister wyraził wdzięczność i podziw dla naukowego i nauczycielskiego dzieła Jubilata.

Rektor prof. S. Turski złożył życzenia w imieniu Uniwersytetu Warszawskiego, z którym prof. W. Sierpiński był związany przez kilkadziesiąt lat swojej pracy. Rektor prof. S. Turski podkreślił rolę prof. Sierpińskiego w pracy naukowej i dydaktycznej, w kształceniu kadry naukowej i w odbudowie nauki na Uniwersytecie Warszawskim po drugiej wojnie światowej.

W imieniu Instytutu Francuskiego przemówienie wygłosił i życzenia złożył prof. A. Denjoy.

W imieniu Akademii Nauk Związku Radzieckiego, Instytutu Matematycznego im. Stiekłowa tejże Akademii oraz Moskiewskiego Towarzystwa Matematycznego adres odczytał i wręczył go Jubilatowi prof. A. O. Gelfond.

W imieniu Niemieckiej Akademii Nauk przemawiał prof. H. Grell.

Życzenia od młodzieży złożyli: mgr A. Mąkowski, uczeń Profesora, oraz przedstawiciel studentów, M. Skwarczyński.

Prof. R. Sikorski odczytał listy i depesze, które nadeszły do PTM z okazji Jubileuszu. Adresy, listy, depesze nadesłały liczne akademie zagraniczne, ambasady akredytowane w Warszawie, wyższe uczelnie polskie i zagraniczne, instytuty naukowe, towarzystwa naukowe, redakcje czasopism i wydawnictw matematycznych, uczeni, liczni uczniowie Profesora, rozproszeni po całym świecie, i osoby prywatne.

Referat o pracach naukowych prof. W. Sierpińskiego wygłosił prof. E. Marczewski. Referent zwrócił uwagę, że najdawniejsze i najnowsze prace Jubilata należą do teorii liczb, uprawianej od czasów najdawniejszych; jednak Jego największe zasługi leżą w innej dziedzinie matematyki, jakby dla kontrastu (w czasach kiedy W. Sierpiński zaczynał działalność naukową) w dziedzinie zupełnie nowej: w teorii mnogości. Sprawa rozwoju teorii mnogości nabrała w Polsce szczególnego znaczenia, gdyż zajęła się nią prócz prof. Sierpińskiego grupa młodych,

utalentowanych matematyków. Zaczął się wówczas okres pracy zespołowej, powstała polska szkoła matematyczna.

Ponieważ jest rzeczą niemożliwą omówienie dorobku Jubilata w jednym wykładzie, prof. E. Marczewski, odsyłając słuchaczy do swojego wykładu wygłoszonego na akademii jubileuszowej w roku 1948, opublikowanego w książce jubileuszowej (por. *Jubileusz 40-lecia działalności na katedrze uniwersyteckiej Profesora Wacława Sierpińskiego*, Warszawa 1949), ograniczył się do podania pewnej liczby przykładów wybranych z wielkiego dorobku Jubilata. Prelegent omówił niektóre rezultaty ogłoszone w ostatnich latach oraz niektóre dawne, które zostały ostatnio wykorzystane lub rozwinięte przez innych autorów. Odczytał również krótki referat o pracach prof. W. Sierpińskiego z teorii liczb napisany przez przebywającego aktualnie w Stanach Zjednoczonych doc. A. Schinzla.

Na zakończenie uroczystości zabrał głos Jubilat. Profesor przypomniał, że jego jubileusz 60-lecia pracy naukowej nie jest rekordem, gdyż 27 lat temu na tejże sali przewodniczył na akademii jubileuszowej prof. Samuela Dicksteina, który święcił 65-lecie pracy naukowej, pedagogicznej i społecznej. Wracając myślą do przeszłości, Jubilat przypomniał niektóre wydarzenia związane z Jego działalnością, podkreślił rolę swoich kolegów i uczniów w Jego działalności i w stworzeniu środowiska naukowego.

Prof. W. Sierpiński złożył podziękowanie Polskiemu Towarzystwu Matematycznemu i Komitetowi Organizacyjnemu jubileuszu, a w szczególności profesorom K. Kuratowskiemu, Fr. Leji i R. Sikorskiemu za zorganizowanie jubileuszu oraz przedstawicielom instytucji polskich i zagranicznych i wszystkim innym, którzy wzięli udział w akademii jubileuszowej.

Wręczenie kwiatów i długotrwała, serdeczna owacja zakończyła uroczystość.

W godzinach popołudniowych w salonach Pałacu Staszica wiceprezes PAN, prof. K. Kuratowski, wydał przyjęcie na cześć prof. Sierpińskiego.